TEISINGUMO TEISMO (dešimtoji kolegija) NUTARTIS

2013 m. lapkričio 14 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė — Briuselio konvencija — Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose — Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 — 5 straipsnio 1 punkto b papunktis — Jurisdikcija — Specialioji jurisdikcija — Nuoroda „dėl sutarties“ — Sąvoka „paslaugų teikimas“ — Prekių sandėliavimo sutartis“

Byloje C-469/12

dėl *Handelsgericht Wien* (Austrija) 2012 m. rugsėjo 17 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2012 m. spalio 22 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Krejci Lager & Umschlagbetriebs GmbH

prieš

Olbrich Transport und Logistik GmbH

TEISINGUMO TEISMAS (dešimtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Juhász, teisėjai A. Rosas (pranešėjas) ir D. Šváby,

generalinė advokatė E. Sharpston,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Krejci Lager & Umschlagsbetriebs GmbH*, atstovaujamos advokato M. Stögerer,

— Austrijos vyriausybės, atstovaujamos C. Pesendorfer,

— Graikijos vyriausybės, atstovaujamos S. Chala ir L. Kotroni,

— Europos Komisijos, atstovaujamos M. Wilderspin ir W. Bogensberger,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą išklausius generalinę advokatę, pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 99 straipsnį spręsti klausimą motyvuota nutartimi,

priima šią

* Proceso kalba: vokiečių.

Nutartį

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 5 straipsnio 1 punkto išaiškinimo.

2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant bylą tarp *Krejci Lager & Umschlagsbetriebs GmbH* (toliau – *Krejci Lager*), pagal Austrijos teisę įsteigtos bendrovės, ir *Olbrich Transport und Logistik GmbH* (toliau – *Olbrich Transport*), pagal Vokietijos teisę įsteigtos bendrovės, dėl kainos, prašomos už prekių sandėliavimą Vienoje (Austrija), sumokėjimo.

Teisinis pagrindas

Briuselio konvencija

3 Pagal 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32) su pakeitimais, padarytais 1996 m. lapkričio 29 d. Konvencija dėl Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės prisijungimo (OL C 15, 1997, p. 1, toliau – Briuselio konvencija), 5 straipsnio 1 punktą:

„Susitariančiojoje Valstybėje nuolat gyvenančiam asmeniui byla kitoje Susitariančiojoje Valstybėje gali būti keliama:

1) dėl sutarties – atitinkamos prievolės vykdymo vietos teismuose; <...>“

Reglamentas Nr. 44/2001

4 Pagal Reglamento Nr. 44/2001 11 konstatuojamąją dalį:

„Jurisdikcijos taisyklės turi būti ypač nuspėjamos ir pagrįstos principu, pagal kurį jurisdikcija paprastai priklauso nuo atsakovo gyvenamosios vietos, ir šiuo pagrindu jurisdikcija turi būti visada prieinama, išskyrus keletą aiškiai nustatytų situacijų, kur[io]se bylinėjimosi objektas arba šalių autonomija pateisinama kaip kitokia susijusi aplinkybė. <...>“

5 Reglamento Nr. 44/2001 12 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Jurisdikcija turėtų būti nustatoma ne tik pagal atsakovo gyvenamąją vietą, bet ir pagal kitą alternatyvų jurisdikcijos pagrindą, atsižvelgiant į glaudų ryšį tarp teismo ir bylos arba siekiant padėti tinkamai vykdyti teisingumą.“

6 Pagal Reglamento Nr. 44/2001 19 konstatuojamąją dalį:

„Reikėtų užtikrinti Briuselio konvencijos ir <...> reglamento tęstinumą ir tuo tikslu nustatyti pereinamąsias nuostatas. Tęstinumą taip pat turi užtikrinti <...> Teisingumo Teismas, aiškindamas Briuselio konvenciją <...>.“

7 Jurisdikcijos taisyklės įtvirtintos Reglamento Nr. 44/2001 II skyriaus 2–31 straipsniuose.

8 Pagal Reglamento Nr. 44/2001 II skyriaus 1 skirsnio „Bendrosios nuostatos“ 2 straipsnio 1 dalį:

„Pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.“

9 Reglamento Nr. 44/2001 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims bylos gali būti keliamos kitos valstybės narės teismuose tik pagal šio skyriaus 2–7 skirsniuose nustatytas taisykles.“

10 Reglamento Nr. 44/2001 II skyriaus 2 skirsnio „Paraiškos, tikrinimai ir nuobaudos“ 5 straipsnyje skelbiama:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui kitoje valstybėje narėje byla dėl:

1) a) sutarties gali būti iškelta atitinkamos prievolės vykdymo vietos teismuose;

b) pagal šią nuostatą ir jeigu nesusitariama kitaip, atitinkamos prievolės vykdymo vieta yra:

— parduodant prekes – valstybėje narėje, į kurią prekės buvo arba turėtų būti pristatytos pagal sutartį,

— teikiant paslaugas – valstybėje narėje, kurioje paslaugos buvo arba turėtų būti suteiktos pagal sutartį;

c) a papunktis taikomas tuomet, kai netaikomas b papunktis <...>“.

11 Reglamento Nr. 44/2001 II skyriaus 6 skirsnio „Išimtinė jurisdikcija“ 22 straipsnyje nustatyta:

„Toliau išvardyti teismai turi išimtinę jurisdikciją, neatsižvelgiant į nuolatinę gyvenamąją vietą:

1) teismo procesuose, kurių objektas yra daiktinės teisės į nekilnojamąjį turtą arba nekilnojamojo turto nuoma, valstybės narės, kurioje yra turtas, teismuose.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

12 *Krejci Lager*, kurios buveinė yra Vienoje, *Bezirksgericht für Handelssachen Wien* (Vienos komercinių bylų apylinkės teismas) pareiškė ieškinį, kuriuo pareikalavo, kad *Olbrich Transport*, kurios buveinė yra Gornau (Vokietija), sumokėtų atlyginimą už prekių sandėliavimą *Krejci Lager* priklausančiame sandėlyje Vienoje. Šis atlyginimas susijęs su laikotarpiu nuo 2008 m. 40 iki 52 kalendorinės savaitės. Ieškovė apskaičiavo 325 EUR sumą už sandėliavimą.

13 *Bezirksgericht für Handelssachen Wien* pripažino, jog neturi jurisdikcijos spręsti tarptautinio pobūdžio ginčą, ir atmetė ieškinį. Šis teismas manė, kad pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punktą ieškinys turėjo būti pareikštas užginčytos sutartinės prievolės vykdymo vietos teisme. Ši prievolė reiškia, jog turi būti sumokėtas atlyginimas už sandėliavimą, o tai yra piniginė skola, atitinkanti reikalavimą, kuriuo pagrįstas ieškinys.

14 To paties pirmosios instancijos teismo nuomone, tokios piniginės skolos, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, pagal Austrijos teisę turi būti kvalifikuojamos kaip „prievolės perduoti“ (vok. k. *Schickschulden*), kurios vykdytinos skolininko gyvenamojoje vietoje. Taigi „prievolės vykdymo vieta“,

kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto a papunktį, yra Vokietijoje, todėl Austrijos teismai neturi jurisdikcijos priimti sprendimą dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo.

15 Ieškovė pagrindinėje byloje apskundė šį sprendimą *Handelsgericht Wien* (Vienos komercinių bylų teismas) ir teigė, kad Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto a papunktis nėra taikytinas pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms. Pasak ieškovės, sandėliavimo sutartis yra sutartis dėl paslaugų teikimo. Todėl tokios sutarties vykdymo vieta pagal šio reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunktį yra vieta, kur paslaugos buvo suteiktos. Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad atsakovė pagrindinėje byloje, atvirkščiai, mano, jog sandėliavimo sutartis susijusi ne su paslaugų teikimu, o su patalpų suteikimu.

16 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad byloje, kurioje suma, dėl kurios kilo ginčas, yra mažesnė negu 5 000 EUR, jis yra paskutinės instancijos teismas. Tačiau šis teismas mano, kad atsakymas į klausimą dėl Sąjungos teisės aiškinimo nėra toks akivaizdus, kad nekeltų jokių pagrįstų abejonių.

17 Šiomis aplinkybėmis *Handelsgericht Wien* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar prekių sandėliavimo sutartis yra sutartis dėl „paslaugų teikimo“, kaip tai suprantama pagal <...> Reglamento Nr. 44/2001 <...> 5 straipsnio 1 punkto b papunktį?“

Dėl prejudicinio klausimo

18 Remiantis Teisingumo Teismo procedūros reglamento 99 straipsniu, jeigu atsakymą į klausimą, dėl kurio pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, galima aiškiai nustatyti iš Teismo praktikos arba jeigu atsakymas į tokį klausimą nekelia jokių pagrįstų abejonių, Teisingumo Teismas, vadovaudamasis teisėjo pranešėjo siūlymu ir išklausęs generalinį advokatą, bet kada gali nuspręsti priimti sprendimą motyvuota nutartimi. Teisingumo Teismas mano, kad šioje byloje reikia taikyti šią nuostatą.

19 Prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antra įtrauka turi būti aiškinama taip, kad prekių sandėliavimo sutartis yra sutartis dėl paslaugų teikimo, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą.

20 Pirmiausia reikia priminti, kad Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkte įtvirtinta specialiosios jurisdikcijos taisyklė, susijusi su sutartinėmis prievolėmis. Tokia specialiosios jurisdikcijos taisyklė, kurios pasirinkimas priklauso nuo ieškovo pasirinkimo ir kuri papildo bendrąjį jurisdikcijos pagal atsakovo gyvenamąją vietą kriterijų, pagrįsta, atsižvelgiant į tam tikras aiškiai apibrėžtas aplinkybes, glaudžiu ryšiu tarp ginčo ir teismo, į kurį gali būti kreiptasi dėl šio ginčo nagrinėjimo (šiuo klausimu žr. 2009 m. liepos 9 d. Sprendimo *Rehder*, C-204/08, Rink. p. I-6073, 32 punktą).

21 Reikia pažymėti, kad pagal Teisingumo Teismo praktiką ieškovas gali kreiptis į sutarties vykdymo vietos teismą net ir tuo atveju, jeigu šalys nesutaria dėl sutarties, kuria grindžiamas reikalavimas, buvimo (žr., kiek tai susiję su Briuselio konvencija, 1982 m. kovo 4 d. Sprendimo *Effer*, 38/81, Rink. p. 825, 8 punktą).

22 Kai ginčijamos sutarties pagrindinė prievolė yra prekių pardavimas ar paslaugų teikimas, Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunktyje numatyta, kad valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui byla dėl tokios sutarties gali būti iškelta kitos valstybės narės, kurioje įvykdyta arba turėjo būti įvykdyta tos sutarties pagrindinė prievolė, teisme. Taigi, kiek tai susiję su prievolių pagal paslaugų

teikimo sutartis vykdymo vieta, siekiant užtikrinti, kad būtų veiksmingiau siekiama teismų jurisdikcijos taisyklių suvienodinimo ir nuspėjamumo tikslų, šio reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antroje įtraukoje šis ryšio kriterijus apibrėžiamas kaip atskiras kriterijus (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Rehder* 33 ir 36 punktus ir 2010 m. kovo 11 d. Sprendimo *Wood Floor Solutions Andreas Domberger*, C-19/09, Rink. p. I-2121, 23 ir 26 punktus).

23 Iš informacijos, kurią Teisingumo Teismui pateikė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama sutartis susijusi su prekių sandėliavimu. Šis teismas, be kita ko, nurodo, kad jis turi išspręsti tarptautinės jurisdikcijos klausimą situacijoje, kai atsakovo pagrindinėje byloje, pagal Vokietijos teisę įsteigtos bendrovės, prekės buvo saugomos Austrijoje esančiame sandėlyje.

24 Siekiant nustatyti, ar tokiai situacijai taikoma Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antra įtrauka, tikslinga kelti klausimą, ar prekių sandėliavimas yra „paslaugų teikimas“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

25 Reikia konstatuoti, kad taip ir yra.

26 Iš tiesų reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo praktiką Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antroje įtraukoje nurodyta paslaugų sąvoka mažų mažiausiai reiškia tai, kad jas teikianti šalis atlieka tam tikrą veiklą už atlygį (2009 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Falco Privatstiftung ir Rabitsch*, C-533/07, Rink. p. I-3327, 29 punktas).

27 Kaip savo rašytinėse pastabose teigia Austrijos ir Graikijos vyriausybės ir Europos Komisija, reikia pažymėti, kad svarbiausias sandėliavimo sutarties elementas yra tai, jog sandėlis įsipareigoja saugoti atitinkamas prekes kitos sutarties šalies lėšomis. Taigi šis įsipareigojimas reiškia tam tikrą veiklą, kurią sudaro bent jau prekių gavimas, jų saugojimas saugioje vietoje ir tinkamos būklės prekių grąžinimas kitai sutarties šaliai.

28 Kalbant apie argumentą, kad nagrinėjamos sutarties dalykas yra tik patalpų nuoma, reikia pažymėti, kad vykdant SESV 267 straipsnyje nurodytą procedūrą, grindžiamą griežtu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo kompetencijos atskyrimu, bet koks nagrinėjamų faktinių aplinkybių įvertinimas priskiriamas nacionalinio teismo kompetencijai. Teisingumo Teismas pirmiausia gali tik aiškinti Sąjungos teisės nuostatas ar spręsti dėl jų galiojimo, remdamasis nacionalinio teismo jam nurodytomis faktinėmis aplinkybėmis (2008 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Danske Svineproducenter*, C-491/06, Rink. p. I-3339, 23 punktas ir 2011 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *X ir X BV*, C-319/10 ir C-320/10, 29 punktas).

29 Tačiau, atsižvelgiant į informaciją, nurodytą nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, pagrindinėje byloje nagrinėjama sutartis susijusi ne su patalpų nuoma, o su prekių sandėliavimu. Be to, nepaisant to, kad ne Teisingumo Teismo pareiga atlikti šių faktų vertinimą, reikia pažymėti, kad jurisdikcija, susijusi su minėtos pirmosios rūšies sutartimis, bet kuriuo atveju reglamentuojama Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnio 1 dalyje dėl išimtinės jurisdikcijos nekilnojamojo turto nuomos srityje (žr., kiek tai susiję su Briuselio konvencija, 1985 m. sausio 15 d. Sprendimo *Rösler*, 241/83, Rink. p. 99, 24 punktą ir 1992 m. vasario 26 d. Sprendimo *Hacker*, C-280/90, Rink. p. I-1111, 10 punktą), pagal kurią jurisdikciją turi tik valstybės narės, kurioje yra turtas, teismai.

30 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antra įtrauka turi būti aiškinama taip, kad tokia prekių sandėliavimo sutartis, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, yra „sutartis dėl paslaugų teikimo“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

31 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (dešimtoji kolegija) nusprendžia:

2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antra įtrauka turi būti aiškinama taip, kad tokia prekių sandėliavimo sutartis, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, yra „sutartis dėl paslaugų teikimo“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą.

Parašai.